

Udtalelser, dels i Protokollen og dels i, hvad der i øvrigt er oplyst. Denne Sag er ikke endt med den ærede Ministers Protokolloplæsning.

Sag: Naar jeg har tilladt mig at begjære Ordet under denne Forhandling, hvortil der for øvrigt ikke er stor Fristelse, er det, fordi det er min Overbevisning, at ethvert Medlem i denne Sal er medansvarlig for, at Thinget gjøres til Lunkeplads for sliige Interpellationer, og jeg vil derfor nedlægge en Indsigelse baade mod den Mand, som gaar igjennem Interpellationen, og imod den Latter, hoorned man modtog de Udtalelser, hoorned den ærede Kultusminister sluttede, en Udtalelse, som jeg paa det Distrikts Begne, som jeg repræsenterer — repræsenterer med lige saa stor Sandhed og Gylbighed, som alle de ærede Interpellanter repræsenterer deres Distrikter, — vil aflægge ham min Lat for. Jeg maa paa mine Vælgere's Begne protestere imod, at vi her i Thinget fortsatte Interpellationerne paa denne Maade, og skru ubetydelige Ting op til store Numere, uden at der i Sagens Besskaffenhed foreligger nogen som helst Grund dertil. Den ærede Ordfører for Interpellanterne talte om, at man maatte gaa tilbage til Oldtiden for at opvise noget Lignende, at en Skolelærer har faaet en Trettesættelse, uden at der i Forveien har været afholdt Forhør over ham. Naar den ærede Rigsdagsmand formener dette, som han med saa stærke Udtryk har udtalt, saa vil jeg sige ham, at han kender meget Lidt til, hvad han taler om, thi det er Noget, der passerer hver eneste Dag baade med Skolelærere, Embedsmænd og Officerer, at de faae en Trettesættelse, uden at blive strædet til noget Forhør. Jeg vil spørge, hvorledes skulde de disciplinære Forhold kunne vedligeholdes i Embedstjenesten, naar ethvert Mellemværende mellem Over- og Underordnede, som kunde give Anledning til en mere eller mindre mild eller skarp Tilrettevisning, skulde være omgivet af saadanne beskyttende Former, som naar Retten skal fælde en Dom. Det er noget saa fuldstændigt urimeligt, at hvis de Herrer virkelig vilde fastholde denne Forbring, skulde de søge at affstaafe de fleste overordnede Statsautoriteter; thi saa have disse Autoriteter Intet at gjøre, men maa overlade til Domstolene at afgjøre ethvert Tjenestespørgsmaal. Det er jo netop under Forbigaaelse af Domstolenes Former, at Autoriteterne kunne give Tilrettevisninger, det er deres Ret, og det er deres Pligt, og kunde de ikke det, være de ikke Autoriteter. Jeg har ogsaa oplevet Noget i disse Forhold, og baade som Lærer, som Civil-embedsmænd og som Officer har jeg set mangen Næse uddelt og mangen Tilrettevisning givet — jeg har selv modtaget adskillige, og jeg tror, at min Vre ingen Skade har taget deraf, og den staaer mig lige saa nær, som Skolelærer Andersen staaer ham, og har over for mine Foresatte været i lige saa gode Hænder, som Skolelærer Andersen er i Interpel-

lanternes, men jeg har aldrig fundet min egen Vre frænklet eller overhovedet troet, at en samvittighedsfuld Embedsmænd frænkledes derved, at hans Foresatte forbigik Domstolenes Former, naar de ifølge deres Anskuelse formente i et eller andet Punkt at maatte tilrettevise ham. Dette kan naturligvis ske baade paa human og inhuman Maade, men en Paatale af en saadan Forseelse, som her er Tale om, sker netop bedst uden udtrykkelig Sagttagelse af alle de omstændelige Former, der kræves for en Doms Afgivelse. Naar jeg for øvrigt udtaler mig saa stærkt imod den ærede Interpellant, er det, fordi den hele Mand, som gaar igjennem Interpellationen, er mig i allerhøjeste Grad imod. I sit første Foredrag oplæste han en Række af Exempler paa, hvorledes man har kunnet omgaa Grundlovens § 12, at „Kongen er ansvarlig og hans Person er hellig og utrænkkelig.“ Jeg veed ikke, hvad den ærede Rigsdagsmands Hensigt var med at oplæse disse Exempler, som den ærede Formand heldigvis standfede ham i. Var det for at godtgjøre, at vi havde vundet Hævd paa at omgaa denne Paragraf? Var det for at vindicere for Fremtiden en Ret til at ignorere denne Paragraf paa en Maade, som i det Mindste for mig, og jeg tør haabe for mange andre Tilstedeværende, var i høj Grad oprørende? Er dette hans Mening, saa vil jeg sige den ærede Rigsdagsmand, at da jeg, efter mange Mars Fraværelse fra denne Sal, i 1864 atter tog Plads her, var netop den nærmeste Anledning til, at jeg atter betraadte Valgtribunen den, at jeg var Vidne til, hvorledes under de daværende bevægede Tider mange Embedsmænd, hvoraf der ogsaa var adskillige af dem, for hvilke den ærede Rigsdagsmand nu er Talsmand, glemte de Hensyn, man er Kongen skyldig, naar man omtaler ham offentlig. Og jeg vil sige den ærede Ordfører, at det ikke alene var mig, men hele den Befolkning, som valgte mig, der gennemstrømmedes af den samme oprørte Sjælelse, som gennemstrømmede mig. Saaledes er det endnu; det er den Mand, som gaar igjennem Interpellationen, der nu som den Gang oprører mig. Den betragter den omtvistede Forseelse af Skolelærer Andersen som en meget ringe, forbigaaende Ting, som Noget, der har faare Lidt at betyde; men der imod har det overordentlig Meget at betyde, at Skolelærer Andersen har faaet en Trettesættelse. Det er den Maade, hvorpaa man veier de forskellige Interesser eller Hensyn, der bør tages i Sagen; paa den ene Side fremstilles Forseelsen som Noget, der har meget Lidt at betyde, og paa den anden Side fremstilles Trettesættelsen til Hr. Andersen som noget saa Forferdeligt, at hele Danmarks Folkerepresentation skal sættes i Bevægelse for at paatale samme. Det er allerede udtalt af den ærede Kirke- og Undervisningsminister, at den Gang, Skolelærer Andersen modtog sin Tilrettevisning, forlangte han ikke sit Forhold undersøgt, lige saa lidt som han senere har gjort det. Det